

Nr 10.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1951/52 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951) framställda förslag, innebärande en anslagsminskning med 6 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	237 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	171 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	51 300

Summa kronor 487 700;

b) till *Handelsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 487 700 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 2 och 3, s. 2 och 3), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Handelsdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 64 000 kronor;

b) till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* ett anslag av 20 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

3:o) Kommerskollegium: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 4—8) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i kommerskollegii personalförteckning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 605 100 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom* (I: 261) och den andra inom andra kammaren av herrar *Kollberg* och *Gustafson* i Göteborg (II: 349), hemställts, att riksdagen måtte besluta utöka antalet tjänster vid monopolutredningsbyråns avdelning för specialundersökningar i enlighet med det kommerskollegii förslag, som finnes redovisat i 1949 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, samt att bevilja härför erforderliga medel.

Kommerskollegii ifrågavarande förslag innebar inrättande av fyra nya tjänster, nämligen en för förste aktuarie i Ce 29, en för aktuarie i Ce 24 och två för amanuens i Ce 22. Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 349.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 616 400 kronor.

Med sjöåklagarbefattningen är för närvarande förenat ett arvode av 5 000 kronor, vilket arvode är bestämt med utgångspunkt från att uppdraget i fråga blott skulle vara en bisyssla. Då emellertid sjöåklagarens arbetsbörda alltmer ökats och det uppkom svårigheter att hålla befattningen besatt, ansåg sig Kungl. Maj:t i slutet av föregående budgetår böra ställa medel till förfogande från handels- och sjöfartsfonden för att möjliggöra anställning av en sjöåklagare, som kunde ägna huvuddelen av sin tid åt sjöåklagargöromålen. Det av fondmedel utgående tilläggsarvodet beräknades efter 5 000 kronor för år. Departementschefen har ansett sig icke kunna för närvarande tillstyrka ett av kommerskollegium framställt förslag, att en tjänst som sjöåklagare inrättas i lönegraden Ce 32. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, bör enligt departementschefen den nuvarande ordningen få tillämpas tills vidare. Skulle det visa sig nödvändigt, syntes tilläggsarvodet av fondmedel få höjas.

Departementschefen har föreslagit, att ett biträde för skrivarbete åt handelsflottans välfärdsråd skall avlönas av medel från handelsflottans välfärdsfond.

Departementschefen har vidare förordat, att medel anvisas för att göra det möjligt för kommerskollegium att i begränsad utsträckning fortsätta

bränslekommissionens statistik över produktionen och förbrukningen av elektrisk kraft. Härför äskas för nästa budgetår 16 000 kronor, varav 12 000 kronor å ämbetsverkets avlöningsanslag och 4 000 kronor å dess omkostnadsanslag.

Departementschefens förslag i övrigt innebär i huvudsak allehast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet. Det motionsvis gjorda yrkandet om förstärkning av personalbehovet å kommerskollegii monopolutredningsbyrå överensstämmer med kollegii förslag rörande anslagsäskandena till 1949 års riksdag, vilket då ej föranledde någon åtgärd från statsmakternas sida. Såvitt utskottet kunnat finna, har kommerskollegium i sina petita till årets riksdag icke upprepat berörda yrkande. Enligt vad utskottet har sig bekant torde de s. k. nyetable-ringssakkunniga komma att vid sina undersökningar beröra det spörsmål, varom i motionerna är fråga. Utskottet anser därför riktigast, att med ställningstagande till denna fråga bör anstå i avvaktan på resultatet av de sakkunnigas arbete, vilket beräknas bliva slutfört under innevarande år. Med hänsyn härtill avstyrkas motionerna.

Departementschefens förslag om anvisande av medel för nästa budgetår för att i viss utsträckning fortsätta bränslekommissionens statistik över produktionen och förbrukningen av elektrisk kraft tillstyrkes under erinran om att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår ställt anslag till förfogande för ändamålet.

Såsom under punkt 13 i detta utlåtande framgår har genom kungörelse den 10 november 1950 (nr 569) benämningen navigationsskola från och med den 1 januari i år utbytt mot sjöbefälsskola. Utskottet kommer i det följande att tillstyrka departementschefens förslag att de anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro upptagna under rubriken Navigationsskolorna, från och med nästa budgetår uppföras under rubriken Sjöbefälsskolorna. I anslutning härtill får utskottet erinra, att i personalförteckningen för kommerskollegium finnas uppförda dels en befattning såsom »nautisk inspektör för navigationsskolorna», dels ock en befattning såsom »maskinteknisk inspektör för navigationsskolorna». Med hänsyn till den ändrade benämningen å dessa skolor anser utskottet konsekvensen fordra, att titeln å nämnda inspektörsbefattningar ändras till »nautisk inspektör för sjöbefälsskolorna» resp. »maskinteknisk inspektör för sjöbefälsskolorna». Utskottet föreslår, att i personalförteckningen vidtages ändringar i enlighet härmed.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 261 och II: 349,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i kommerskollegii personalförteckning, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951 samt av utskottet angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	860 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	570 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	164 200

Summa kronor 1 605 100;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 605 100 kronor.

4:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 8 och 9), innebärande en anslagshöjning med 14 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 255 500 kronor.

5:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 10), innebärande en anslagsminskning med 13 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	94 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 600

Summa kronor 123 400;

b) till *Bergsstaten: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 123 400 kronor.

6:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 11), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 22 600 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 11 och 12), innebärande en anslagsminskning med 8 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	44 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	20 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 700

Summa kronor 73 600;

b) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 73 600 kronor.

8:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 12), innebärande en anslagsminskning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

9:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 12—14), innebärande en anslagsminskning med 6 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	310 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	41 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	42 000

Summa kronor 393 800;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 393 800 kronor.

10:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 14), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

11:o) **Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 14 och 15), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 33 600 kronor;

b) till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

12:o) **Instruktör i hemslöjd: Avlöning. Instruktör i hemslöjd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14 och 15, s. 15), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* ett anslag av 8 000 kronor;

b) till *Instruktör i hemslöjd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

13:o) **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 15—19) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 712 000 kronor.

Anslaget till *Navigationsskolorna: Avlöningar* är för innevarande budgetår uppfört med 706 300 kronor.

Genom kungörelse den 10 november 1950 (nr 569) angående vissa ändringar i stadgan den 19 juni 1931 (nr 272) för navigationsskolorna i riket och befälsförordningen den 12 juni 1936 (nr 315) m. m. har benämningen navigationsskola från och med den 1 januari i år utbytts mot sjöbefälsskola. Genom denna namnändring ha ifrågavarande läroanstalter fått ett namn, som även täcker maskinbefälsutbildningen vid skolorna. Genom samma kungörelse har från årsskiftet det högre maskinbefälets titel ändrats från övermaskinist till sjöingenjör. Anledningen härtill är att söka i det förhållandet att den högre maskintekniska utbildningen vid sjöbefälsskolorna har ansetts ungefär likvärdig med motsvarande utbildning vid de tekniska läroverkens fackskolor. Då de vid dessa fackskolor utexaminerade förklaras ha avlagt ingenjörsexamen, har det ansetts att jämväl övermaskinisterna böra få benämnas ingenjörer.

Med hänsyn till den ändrade benämning, som skolorna erhållit genom fö-

renämnda kungörelse, ha de anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro upptagna under rubriken Navigationsskolorna, föreslagits skola från och med nästa budgetår uppföras under rubriken Sjöbefälsskolorna.

Departementschefen har föreslagit, att ytterligare i runt tal 12 100 kronor anvisas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i anledning av ökning av kostnaderna för timplärare och för uppehållande av vakanta tjänster. På grund av löneklassförändringar m. m. torde, framhåller departementschefen, anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra sänkas med i runt tal 6 400 kronor.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit har genom kungörelse den 10 november 1950 (nr 569) angående vissa ändringar i stadgan den 19 juni 1931 (nr 272) för navigationsskolorna i riket och befälsförordningen den 12 juni 1936 (nr 315) m. m. benämningen navigationsskola från och med den 1 januari i år utbytts mot sjöbefälsskola. I överensstämmelse härmed böra i enlighet med departementschefens förslag under rubriken Navigationsskolorna upptagna anslag från och med nästa budgetår uppföras under rubriken Sjöbefälsskolorna.

Mot den verkställda kostnadsberäkningen har utskottet icke funnit något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	395 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal....	272 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
	<hr/>
	Summa kronor 726 000

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Hyrer och hyresersättningar	14 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 712 000;

b) till *Sjöbefälsskolorna*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 712 000 kronor.

14:o) *Sjöbefälsskolorna*: Omkostnader. *Sjöbefälsskolorna*: Stipendier. *Sjöbefälsskolorna*: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 17—19, s. 19—21), innebärande

oförändrade medelsanvisningar, får utskottet — under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört rörande ändring av benämningen av anslagsrubriken Navigationsskolorna — hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* ett förslagsanslag av 42 200 kronor;

b) till *Sjöbefälsskolorna: Stipendier* ett anslag av 10 000 kronor;

c) till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* ett anslag av 3 500 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

15:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 22 och 23), innebärande en anslagsminskning med 12 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	232 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	244 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 200

Summa kronor 531 100;

b) till *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 531 100 kronor.

16:o) Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 23 och 24), innebärande en anslagshöjning med 5 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 162 200 kronor.

17:o) Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 24 och 25) får utskottet — med förmälan, att de sammanlagda kostnaderna för ändamålet av geologiska undersökningen beräknats till 32 705 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler för budgetåret 1951/52* anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

18:o) *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning. Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 23 och 24, s. 25—27), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* ett reservationsanslag av 522 000 kronor;

b) till *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län* ett reservationsanslag av 27 500 kronor.

19:o) *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne. Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 25 och 26, s. 28 och 29), innebärande att anslagen för ifrågavarande ändamål upptagits med formella belopp, får utskottet — som icke har något att erinra mot att dispositionsrätten till en vid slutet av innevarande budgetår förefintlig reservation å det år 1947 för sistnämnda ändamål anvisade anslaget förlänges — hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne* ett reservationsanslag av 100 kronor;

b) till *Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne* ett reservationsanslag av 100 kronor.

20:o) *Vissa kostnader för statens gruvegendom.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 29 och 30), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

21:o) *Statens provningsanstalt: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 30—35) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 102 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 978 600 kronor.

Departementschefen har förordat, att reglerad befordringsgång beredes viss ingenjörspersonal, innebärande att elva befattningshavare uppflyttas i lönegrad i anslutning till de principer som tillämpas vid kommunikationsverken. Till följd härav bör avlöningsanslaget uppräknas med i runt tal 6 600 kronor.

Genom att provningsanstaltens taxor komma att höjas samt i anledning av den fortgående utökningen av verksamheten beräknas anstaltens inkomster för nästa budgetår stiga till 1 300 000 kronor, vilket utgör en ökning med 200 000 kronor i förhållande till de för innevarande budgetår beräknade inkomsterna. Då denna inkomstökning till en del är avhängig av en personalökning föreslår departementschefen, att posten till avlöningar till tillfälliga biträden ökas med ett till 100 000 kronor avrundat belopp.

En provberedare föreslås skola erhålla extra ordinarie anställning.

I provningsanstaltens personalförteckning föreslås den ändringen, att från förteckningen avföres en tjänst som avdelningsingenjör på övergångsstat i lönegraden Ca 24.

I övrigt föreslås endast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker, att reglerad befordringsgång beredes viss av departementschefen närmare angiven vid provningsanstalten anställd ingenjörspersonal. Mot de verkställda kostnadsberäkningarna har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot den föreslagna ändringen i personalförteckningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	309 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	262 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	414 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	115 000

Summa kronor 1 102 500;

c) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 102 500 kronor.

22:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 36 och 37), innebärande en anslagsökning med 17 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 214 500 kronor.

23:o) **Statens provningsanstalt: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 37—41) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Styrelsen för statens provningsanstalt har hemställt, att för nästa budgetår anvisas 517 000 kronor till komplettering av anstaltens utrustning.

Med hänsyn till att anstaltens inkomster från budgetåret 1946/47 till och med budgetåret 1949/50 stigit med i runt tal 450 000 kronor och då uppdragen torde komma att ytterligare ökas har departementschefen funnit goda skäl föreligga att sätta anstalten i stånd att i viss utsträckning komplettera och förnya sin utrustning. I nuvarande läge har departementschefen dock ansett medelsanvisningen böra bestämmas till 150 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att anslag anvisas för ifrågavarande ändamål och har icke något att erinra mot att detsamma begränsas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

24:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 42—45), innebärande förutom automatiska kostnadsförändringar uppflyttning av en eldarbefattning från Ce 9 till Ce 10, får utskottet — under erinran om att motsvarande anslag för innevarande budgetåret uppförts med 275 200 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	98 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	147 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 700

Summa kronor 279 700;

b) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 279 700 kronor.

25:o) *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader. Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m. Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 33—35, s. 45—48), innebärande beträffande förstnämnda anslag en höjning med 1 000 kronor, beträffande sistnämnda anslag en minskning med 10 000 kronor och beträffande återstående anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* ett förslagsanslag av 32 000 kronor;

b) till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* ett reservationsanslag av 145 000 kronor;

c) till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

26:o) *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet. Statens tekniska forskningsråd. Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. Statens kommitté för byggnadsforskning. Byggnadsforskning.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 36—41, s. 48—60), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* ett anslag av 130 000 kronor;

b) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* ett reservationsanslag av 57 600 kronor;

c) till *Statens tekniska forskningsråd* ett förslagsanslag av 58 000 kronor;

d) till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* ett reservationsanslag av 1 040 000 kronor;

e) till *Statens kommitté för byggnadsforskning* ett förslagsanslag av 49 500 kronor;

f) till *Byggnadsforskning* ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

27:o) *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 60 och 61), innebärande en av belastningen föranledd anslagshöjning med 24 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

28:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet. Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 43 och 44, s. 61—63), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* ett förslagsanslag av 94 000 kronor;

b) till *Bidrag till metallografiska institutet* ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

29:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 63 och 64) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 175 000 kronor.

Styrelsen för institutet har för nästa budgetår begärt ett anslag av 241 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att medelsanvisningen till institutet begränsas till 200 000 kronor, vilket belopp ungefär motsvarar kostnaderna för avlöning m. m. åt den personal, som beräknas vara anställd under hela budgetåret 1951/52.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

30:o) **Bidrag till Hemmens forskningsinstitut. Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 46 och 47, s. 65—69), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

31:o) **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 69 och 70) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 000 kronor.

Aktiebolaget Atomenergi begär för nästa budgetår ett anslag av 5 000 000 kronor. Till stöd härför framhåller bolaget, att sedan numera de grund-

läggande undersökningarna beträffande uranutvinningen i stort sett blivit genomförda, mera bestämda planer för verksamheten utarbetats. Bolaget beräknar att utgifterna under innevarande och nästa budgetår för anläggningar för utvinning av uran, arbeten på försöksreaktor och anskaffning av moderatormaterial m. m. komma att bli betydande. För budgetåret 1950/51 beräknas kostnaderna komma att uppgå till 8 455 000 kronor.

Det har syntts departementschefen ovisst, huruvida den av Aktiebolaget Atomenergi bedrivna verksamheten skall kunna utvidgas i sådan takt, som bolaget förutsatt vid sin beräkning av medelsbehovet under innevarande och nästa budgetår. Enär bolaget kan förutsättas ha vissa möjligheter att, om så skulle erfordras, tillfälligtvis täcka sitt kapitalbehov genom upplåning eller kredit i annan form, har anslaget för nästa budgetår syntts departementschefen kunna uppföras med oförändrat belopp utan att större olägenhet för bolagets löpande verksamhet torde behöva befaras därav.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen i ärendet anfört och tillstyrker den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

32:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 70—72, innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

33:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 72 och 73) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 270 000 kronor.

Kommerskollegium har föreslagit att anslaget för nästa budgetår höjes med 80 000 kronor.

Bidrag till administrationskostnader för företagareföreningar ha hittills utgått huvudsakligen från anslaget till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri, men därutöver även från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. Efter samråd med chefen för socialdepartementet har departementschefen föreslagit, att hädanefter den principen tillämpas, att bidrag till företagareföreningarnas administration såvitt möjligt

utgå från tionde huvudtitelns anslag. I anledning härav bör anslaget höjas. Departementschefen är emellertid ej beredd tillstyrka, att anslaget höjes med hela det belopp som föreslagits av kommerskollegium, utan anser att höjningen bör begränsas till 70 000 kronor, varigenom anslaget skulle uppgå till 340 000 kronor. Fördelningen av bidragen har synts departementschefen liksom hittills få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Utskottet har icke något att erinra mot vad departementschefen föreslagit i fråga om sättet för bestridande av bidraget till administrationskostnader för företagareföreningar och tillstyrker att anslaget bestämmes till det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

34:o) **Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker. Befrämjande av hemslöjden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 51 och 52, s. 73 och 74), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker* ett reservationsanslag av 10 000 kronor;

b) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

35:o) **Bidrag till svenska slöjdföreningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 74 och 75) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Styrelsen för svenska slöjdföreningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 52 000 kronor.

Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget till bidrag till svenska slöjdföreningen för nästa budgetår. Chefen för socialdepartementet har vid anmälan av utgifterna under femte huvudtiteln för budgetåret 1951/52 förklarat, att han anser sig böra biträda av besparingsutredningen framställt förslag om indragning av anslaget till upplysningsverksamhet i samband med statens bosättningslån. Nämda anslag avses sålunda ej bliva uppfört i riksstatsförslaget för nästa budgetår. Departementschefen har med hänsyn härtill framhållit som önskvärt att slöjdföreningens allmänna verksamhet, vartill statsbidrag utgår med oförändrat belopp, ges en sådan inriktning, att den bland annat kan vara till gagn för personer, som erhålla statliga bosättningslån.

Utskottet anser sig kunna biträda vad departementschefen under förevarande punkt anfört och tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

36:o) *Bidrag till standardiseringsverksamheten*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 75—81) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 475 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

1946 års utredning angående kvalitetsforskning och konsumentupplysning har framhållit, att det för den svenska allmänheten skulle innebära betydande fördelar, om varudeklarationer och kvalitetsmärkning på konsumtionsvaruområdet komme i mera allmänt bruk. Departementschefen har därför ansett sig böra förorda, att åtgärder snarast vidtagas för att främja en dylik utveckling. För detta ändamål har ett centralt samarbetsorgan ansetts böra inrättas. Då arbetet med varudeklarationer och kvalitetsmärkning nära sammanhänger med standardiseringsverksamheten har det synts ändamålsenligt, att organet — som lämpligen bör kallas varudeklarationsnämnden — infogas i den för nämnda verksamhet uppbyggda organisationen.

Med hänsyn till det allmännas intresse av den tillämnade varudeklarationsnämndens verksamhet har det synts departementschefen skäligt, att kostnaderna för denna verksamhet och det därmed sammanhängande standardiseringsarbetet delvis bestridas av staten. Departementschefen har ansett sig icke kunna för nästa budgetår tillstyrka större bidrag från statens sida än 75 000 kronor. Medel till statsbidraget har synts böra anvisas under förevarande anslag. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de närmare villkoren för statsbidragets åtnjutande ävensom i övrigt erforderliga bestämmelser för bidragets användning. Departementschefen har förutsatt, att kommissionen utverkar bidrag från enskilt håll i sådan utsträckning, att nämndens verksamhet kan påbörjas under nästa budgetår med utsikter till gott resultat.

Utskottet. Med hänsyn till önskvärdheten av att varudeklarationer och kvalitetsmärkning på konsumtionsvaruområdet komma i mera allmänt bruk synes jämväl utskottet goda skäl tala för att i syfte att främja en dylik utveckling ett centralt samarbetsorgan inrättas. Utskottet anser vidare riktigt, att kostnaderna för samarbetsorganets — varudeklarationsnämnden — verksamhet och det därmed sammanhängande standardiseringsarbetet delvis bestridas av staten. Utskottet vill tillstyrka, att bidraget bestämmes till 75 000 kronor, med vilket belopp förevarande anslag bör höjas. Utskottet, som jämväl i övrigt icke har något att erinra mot departementschefens berörda förslag liksom ej heller mot den verkställda beräkningen av anslaget i fråga, får hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 475 000 kronor.

37:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 81 och 82), innebärande en anslagsminskning med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel.

38:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 83—85) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 474 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 465 000 kronor.

Lotsstyrelsen har föreslagit, att en del av den tekniska personalen överföres till extra ordinarie stat och att fördenskull inrättas två extra ordinarie ingenjörstjänster för ärenden av byggnadsteknisk natur. Departementschefen förordar, att allenast en ny ingenjörstjänst inrättas, avsedd för en civilingenjör. Den nya tjänsten bör avses för vatten- och husbyggnadsärenden och tills vidare placeras i lönegraden Ce 24.

Departementschefens förslag i övrigt innebär dels nedräkning av anslaget med 5 600 kronor dels ock automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	298 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	125 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 100

Summa kronor 474 000;

b) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 474 000 kronor.

39:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 85—90) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga av departementschefen förordad ändring i

personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 9 095 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 633 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att tre kontorister erhålla ändrad löneställning och att för ändamålet inrättas tre extra tjänster i 15 lönegraden, en vid envar av de tre största distriktsexpeditionerna. Förslagets genomförande medför en utgiftsökning av i runt tal 1 800 kronor. Härjämte förordas, att 14 båtmanstjänster omändras till extra ordinarie tjänster i Ce 9. Merkostnaden härför beräknas till 7 600 kronor. Vidare föreslås, att ytterligare 10 fyrvaktartjänster i Ce 9 vid tjänsteställen, där mera kvalificerad personal kräves, uppflyttas till Ce 10. Den härav föranledda utgiftsökningen uppskattas till omkring 3 000 kronor. Till personalkostnader vid livräddningsstationer m. m. ha ansetts böra anvisas ytterligare 5 000 kronor.

I personalförteckningen för lots- och fyrstaten föreslås den ändringen, att en fyrvaktare i Ca 9 å övergångsstat avföres ur förteckningen.

I övrigt innebär departementschefens förslag allenast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag om förbättring av löneställningen för viss biträdes- och lotsplatspersonal och har icke något att erinra mot anslagets beräkning liksom ej heller mot den föreslagna ändringen i personalförteckningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga den ändring i den för lots- och fyrstaten gällande personalförteckningen, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 253 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 237 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 971 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	633 500

Summa kronor 9 095 000;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 9 095 000 kronor.

40:o) *Lotsverket: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 90—93), innehärande en anslagsökning med 149 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 986 500 kronor.

41:o) *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 94—98) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 870 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 968 000 kronor.

Till ifrågakvarande ändamål anvisas årligen anslag även å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond. För löpande budgetår är anslaget upptaget med 417 000 kronor. Under rubriken Ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten ha därjämte för innevarande budgetår anvisats å driftbudgeten 50 000 kronor och å kapitalbudgeten 250 000 kronor.

För budgetåret 1951/52 hemställer *lotsstyrelsen* (skr. 28/8 1950), att anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten uppföras med 3 090 000 kronor å driftbudgeten och med 550 000 kronor å kapitalbudgeten. Samtidigt föreslår styrelsen, att av sistnämnda belopp 380 000 kronor skola avskrivas redan under nästa budgetår, samt hemställer att ett särskilt avskrivningsanslag å motsvarande belopp anvisas å driftbudgeten för detta ändamål.

Lotsstyrelsens äskanden till säkerhetsanstalter för nästa budgetår ha framlagts i en särskild sammanställning, som även angiver huru kostnaderna äro avsedda att fördelas mellan drift- och kapitalbudgeten. Erforderliga avskrivningsanslag ha även beräknats. I likhet med vad som tillämpats tidigare har styrelsen föreslagit, att investeringar i bostads-, lotsuppassnings- och livbåtshus avskrivas till hälften, medan övriga anläggningar skulle avskrivas helt.

Bland de av *lotsstyrelsen* framförda önskemålen märkes frågan om anskaffande av två nya tjänstefartyg, ett för mellersta och ett för östra lotsdistriktet. *Departementschefen* har framhållit, att behovet av att förnya och modernisera lotsverkets tjänstefartygsbestånd länge framstått såsom mycket trängande. Vissa av de nu i bruk varande tjänstefartygen äro icke av den beskaffenhet och storleksordning, som med hänsyn till nuvarande arbetsuppgifter måste fordras av dylika fartyg. Även om enligt departementschefen vissa skäl tala för *lotsstyrelsens* förslag har departementschefen ansett att utbyggnadsprogrammet för närvarande bör inskränkas till att omfatta allenast ett fartyg. Det nya fartyget har ansetts böra vara av i huvudsak samma typ som tjänstefartyget Malmö och placeras i mellersta lots-

distriktet. Den sammanlagda kostnaden för fartygsbygget beräknas nu till ca 2 100 000 kronor, varav 1 000 000 kronor föreslagits skola anvisas för nästa budgetår och återstoden för budgetåret 1952/53. Då mellersta lotsdistriktet erhåller ett nytt tjänstefartyg kan, enligt vad departementschefen inhämtat, det därstädes nu stationerade inspektionsfartyget Vega lösgöras för användning i övre norra distriktet, där en förbättring av fartygsbeståndet ävenledes erfordras.

Vad därefter angår övriga av lotsstyrelsen gjorda äskanden till säkerhetsanstalter för sjöfarten äro, framhåller departementschefen, även dessa angelägna; med hänsyn till tidsläget ha dock vissa beskränningar ansetts nödvändiga att göra.

Ett genomförande av lotsstyrelsens förslag, begränsat på sätt departementschefen angivit, skulle draga en sammanlagd kostnad av 2 385 000 kronor. Härav skulle å kapitalbudgeten för nästa år upptagas 515 000 kronor och å driftbudgeten återstående 1 870 000 kronor.

Utskottet. Med erinran om att riksdagen tidigare understrukt behovet av ett nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet tillstyrker utskottet, att medel nu anvisas för påbörjande av detta fartygsbygge. Det härför äskade anslaget ger icke utskottet anledning till erinran.

Vid sin granskning av övriga anmälda anslagsbehov för sjöfartens säkerhetsanstalter för nästa budgetår har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att av departementschefen föreslagna arbeten komma till utförande under nämnda budgetår.

Mot departementschefens kostnadsberäkningar har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot den föreslagna fördelningen av kostnaderna å drift- och kapitalbudgeterna.

Utskottet har funnit sig böra biträda lotsstyrelsens av departementschefen tillstyrkta förslag om statens övertagande av verksamheten vid Gotska Sandöns och Stora Karlsö livräddningsstationer, som nu tillhöra Svenska sällskapet för räddning af skeppsbrutne.

I särskilt utlåtande denna dag tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag, såvitt angår anslag å kapitalbudgeten för säkerhetsanstalter för sjöfarten.

Med avseende å anslaget under driftbudgeten hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 870 000 kronor.

42:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 98—100), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	13 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 600
	Summa kronor 39 500

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesan- delar	9 000
--	-------

Nettoutgift kronor 30 500;

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 30 500 kronor.

43:o) *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61 s. 100—102) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II:277), vari hemställts, att riksdagen ville anvisa ett anslag till *Handelsflottans pensionsanstalt*, depositions-kostnader m. m. av 1 400 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 900 kronor.

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt upprepar sitt föregående år gjorda yrkande om medel till depositions-kostnader, 1 400 kronor, för förvaring hos riksbanken av anstaltens fonder tillhörande obligationer.

I sitt yttrande över direktionens förslag förra året förklarade sig *statskontoret* icke böra tillstyrka en av direktionen gjord framställning om viss personalförstärkning med motivering att fondförvaltningen kunde överflyttas till statskontoret eller avtal träffas med riksgäldskontoret om placering av anstaltens medel därstädes. Vid bifall till detta förslag erfordrades enligt statskontoret inga särskilda medel till depositions-kostnader.

Direktionen avstyrker nu i särskild skrivelse för sin del en överflyttning av fondförvaltningen och framhåller bl. a., att behovet av arbetskraft icke därigenom minskas, eftersom den i snabb takt fortgående ökningen av anstaltens övriga verksamhet i längden ändock gör en personalförstärkning

oundgängligen nödvändig. Vidare anföres bl. a., att sjöfolkets och rederiernas representanter inom direktionen framhållit, att det från dessa båda gruppers synpunkt skulle te sig mycket olämpligt, om de undandroges inflytande på förvaltningen av medel, som tillfördes anstalten genom avgifter av sjömännen och redarna.

Departementschefen har framhållit, att det enligt hans mening är mest rationellt, att anstaltens fondförvaltning från och med nästa budgetår överflyttas till statskontoret. Med hänsyn till detta ämbetsverks stora erfarenhet i hithörande frågor samt då staten och de enskilda intressenterna ha samma intresse av en samtidigt säker medelsplacering och hög fondavkastning torde, framhåller departementschefen, den omständigheten att fondmedlen till stor del utgöras av medel från enskilt håll icke böra hindra den här förordade ordningen.

Under nu angivna förhållanden ha några medel ansetts icke böra anvisas till pensionsanstalten för depositionskostnader under nästa budgetår.

Utskottet. Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt har upprepat sitt i föregående års *petita* gjorda yrkande om medel, 1 400 kronor, till bestridande av kostnaderna för förvaring hos riksbanken av anstaltens fonder tillhörande obligationer. Utskottet finner i likhet med departementschefen mest rationellt, att, såsom statskontoret föreslagit, pensionsanstaltens fondförvaltning från och med nästa budgetår överflyttas till nämnda ämbetsverk. Vid sådant förhållande torde några medel icke behöva anvisas till pensionsanstalten för depositionskostnader. Utskottet kan alltså icke tillstyrka det motionsvis gjorda yrkandet, som står i överensstämmelse med direktionens över pensionsanstalten förberörda förslag.

Mot departementschefens beräkning i övrigt av anslaget har utskottet icke heller något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 277, till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 kronor.

44:o) **Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 102—105), vilket innebär förutom automatiska kostnadsförändringar ökad medelsanvisning med 15 000 kronor för anställande av tillfällig personal, får utskottet — under erinran om att motsvarande anslag för löpande budgetår uppförts med 252 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	37 000
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	55 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	155 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 900

Summa kronor 269 100;

b) till *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 269 100 kronor.

45:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 105), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en av den utvidgade verksamheten vid anstalten föranledd höjning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 49 300 kronor.

46:o) *Statens isbrytarverksamhet*. Anskaffande av ytterligare ett *statens isbrytarfartyg*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 64 och 65, s. 106—109), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en av leveransförseningar i fråga om byggandet av isbrytaren Thule föranledd minskning med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Statens isbrytarverksamhet* ett förslagsanslag av 900 000 kronor;

b) till *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

47:o) *Statens sjöhistoriska museum*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 111 och 112), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 23 200 kronor.

48:o) *Statens sjöhistoriska museum*: Underhåll och ökning av samlingarna. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

I gällande riksstat finnes under rubriken Statens sjöhistoriska museum uppfört ett reservationsanslag av 3 000 kronor till Underhåll av samlingarna.

Statens sjöhistoriska museums nämnd hemställer, att nämnda anslag måtte få användas jämväl för komplettering av samlingarna. Behovet av medel för detta ändamål har nämligen blivit alltmer trängande. Vid bifall till denna framställning bör enligt nämnden anslaget rubrik ändras till Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökande av samlingarna. Nämnden framhåller slutligen, att den finner det angeläget, att i enlighet med vedertagna museitekniska principer fotografering av samlingarna i viss utsträckning sker. Några särskilda medel finnas emellertid icke anvisade härför. Då denna verksamhet nära sammanhänger med samlingarnas underhåll och vård, bör enligt nämnden anslaget till underhåll m. m. få användas jämväl för detta ändamål.

Utskottet har i likhet med departementschefen icke något att erinra mot att förevarande anslag får användas jämväl för komplettering av samlingarna och för fotografering i enlighet med museinämndens förslag. Anslaget benämning torde böra ändras i överensstämmelse härmed.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

49:o) Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader. Läkareundersökning av sjöfolk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 69 och 70, s. 112 och 113), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en av belastningen föranledd ökning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* ett anslag av 256 000 kronor;

b) till *Läkareundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

50:o) Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 113 och 114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Med hänsyn bl. a. till de särskilda förhållandena, under vilka sjöfolket i utrikes fart utför sitt arbete, har departementschefen ansett sig icke böra förorda av 1950 års besparingsutredning framställt förslag, att de svenska

sjömännen frångås förmånen att i vissa fall erhålla nedsättning av biljettpriset vid resor till och från hemorten. Däremot bör enligt departementschefen i besparingssyfte utredas, huruvida de nuvarande grunderna för rätten att åtnjuta nedsättning av biljettpriset kunna ändras utan allvarliga olägenheter. Samtidigt härmed har frågan om vissa utländska sjömans ställning på denna punkt syntts böra ytterligare övervägas. Resultatet av undersökningen kommer i sinom tid att föreläggas riksdagen.

Med hänsyn tagen till nettoutgiften under budgetåret 1949/50 har anslaget för nästa budgetår föreslagits skola uppföras med 60 000 kronor.

Utskottet biträder vad departementschefen i ärendet anfört och föreslagit och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

51:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer. Kostnader för handelssjöfartens dirigeringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 72 och 73, s. 115 och 116), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* ett förslagsanslag av 400 000 kronor;

b) till *Kostnader för handelssjöfartens dirigeringsstationer* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

52:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 116 och 117), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

53:o) **Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ohlon* och *Svärd* (I: 145) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.* (II: 159), hemställts, att riksdagen ville besluta, att det till handelshögskolan i Göteborg för budgetåret 1951/52 utgående statsbidraget ökas med 50 000 kronor till 140 000 kronor, på villkor att någon höjning av terminsavgiften under motsvarande läsår icke sker.

Av motionerna inhämtas bl. a., att vid uppgörande av budgeten för kalenderåret 1951, för vilket år underskottet beräknats till 92 400 kronor eller, efter avdrag av 40 000 kronor från handels- och sjöfartsfonden, 52 400 kronor, beslöt styrelsen för handelshögskolan, att terminsavgiften vid högskolan från ingången av höstterminen 1951 skall höjas från 200 kronor till 250 kronor. För läsåret 1951/52 beräknar styrelsen härigenom uppkommande ökning av inkomsterna till cirka 30 000 kronor. I den mån underskottet icke på denna väg kan täckas, återstår för styrelsen blott möjligheten att taga i anspråk disponibla kapitalmedel.

Motionärerna anse det vara att beklaga, såväl att handelshögskolan skall behöva förbruka sitt grundkapital som att den skall nödgas höja terminsavgifterna.

I övrigt hänvisas till innehållet i motionen I: 145.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

Styrelsen för handelshögskolan har hemställt om anslag för nästa budgetår med 180 000 kronor, vilket enligt styrelsen erfordras för att högskolans budget skall balansera.

Departementschefen har ansett sig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget.

I särskild skrivelse föregående år har styrelsen för handelshögskolan ifrågasatt upprättande av ett avtal mellan staten, Göteborgs stad och högskolan rörande den sistnämndas ekonomi. Till denna skrivelse har departementschefen ännu icke tagit slutlig ställning. Så länge det nuvarande ansträngda budgetläget består synes det departementschefen dock knappast lämpligt att staten påtager sig nya ekonomiska förpliktelser, vilket skulle bli fallet, om ett avtal upprättades.

Utskottet. Enligt vad som upplystes i statsverkspropositionen till 1949 års riksdag (tionde huvudtiteln) utvisade en inom handelsdepartementet då verkställd utredning rörande handelshögskolornas medelsbehov fram till år 1954, att en kraftig ökning av statens bidrag till högskolorna vore behövlig. Nämnda års riksdag höjde med anledning därav dessa anslag, för handelshögskolans i Göteborg vidkommande med 50 000 kronor till 90 000 kronor. Av de nu föreliggande motionerna framgår, att denna högskola dock uppvisar ett betydande underskott. En ytterligare höjning av anslaget synes därför jämväl enligt utskottets mening ha varit önskvärd. Utskottet anser sig emellertid förhindrat att i nuvarande statsfinansiella läge föreslå ökad medelsanvisning och nödgas förty avstyrka motionerna. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att ifrågavarande handelshögskola under åren 1948, 1949 och 1950 erhållit bidrag från handels- och sjöfartsfonden med sammanlagt 140 300 kronor. Enligt vad utskottet inhämtat torde bidrag från fonden komma att beviljas handelshögskolan även för år 1951.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 145 och II: 159, till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

54:o) *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 118—120), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

55:o) *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 120—122) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 102 000 kronor.

Kommerskollegium erinrar, att bidragen från riksstatsanslaget till handelskamrarna sedan många år varit otillräckliga och att det på grund härav varit nödvändigt att anvisa extra bidrag från handels- och sjöfartsfonden för att kamrarna skulle kunna fortsätta sin verksamhet. Enligt kollegii mening borde statsbidrag till handelskamrarnas ordinarie utgifter i princip utgå från anslag i riksstaten, medan bidrag från handels- och sjöfartsfonden borde lämnas endast för att täcka extraordinära utgifter. Det nuvarande systemet hade lett till att handels- och sjöfartsfonden tagits i anspråk för bidrag till handelskamrarna i en utsträckning som icke vore försvarlig.

Det är givet, framhåller departementschefen, att det ur många synpunkter skulle vara att föredraga, att såsom kommerskollegium föreslagit bidragen till handelskamrarna i betydligt större utsträckning än nu utginge av medel anvisade å riksstaten. För närvarande ansåge departementschefen sig dock icke kunna tillstyrka en sådan förskjutning i medelsanvisningen. Anslaget å riksstaten till handelskamrarna syntes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 102 000 kronor. Liksom tidigare borde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela anslaget på de olika handelskamrarna.

Detta ståndpunktstagande innebär, framhåller departementschefen, att även under nästa budgetår stora bidrag av fondmedel komma att erfordras för att kamrarna skola kunna fortsätta sin verksamhet. Av flera skäl skulle det vara önskvärt att redan nu kunna angiva i vilken utsträckning kamrarna kunna påräkna sådana bidrag. Denna fråga vore emellertid för närvarande föremål för övertvägande inom handelsdepartementet. Departementschefen räknar med att den skall lösas inom sådan tid, att beslut i ämnet kan fattas senast i samband med att bidragen från riksstatsanslaget ställas till förfogande.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Såsom i ärendet framhållits ha bidragen från riksstatsanslaget till handelskamrarna sedan många år varit otillräckliga, varför det varit nödvändigt att anvisa extra bidrag från handels- och sjöfartsfonden för att kamrarna skulle kunna fortsätta sin verksamhet. Stora bidrag av fondmedel komma att bliva erforderliga för ändamålet även under nästa budgetår. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att det skulle vara önskvärt att redan nu kunna angiva, i vilken utsträckning kamrarna kunna påräkna sådana bidrag. Utskottet vill med anledning av vad departementschefen anfört understryka angelägenheten av att denna fråga, som för närvarande är under övervägande, löses inom sådan tid, att beslut i ämnet kan fattas senast i samband med att bidragen från riksstatsanslaget ställas till förfogande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

56:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 122—124) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 450 000 kronor. Enligt gällande grunder skall statens bidrag till löpande utgifter för välfärdsarbetet uppgå till samma belopp, som inflyter i avgifter från sjömän och redare. Därutöver är det avsett att staten skall ställa medel till förfogande för byggnadsföretag, tomtköp och andra större investeringar för välfärdsanordningar i hamn.

Av anslaget ha 150 000 kronor beräknats motsvara inflytande avgifter och reserverats för löpande kostnader, under det att återstoden av anslaget, 300 000 kronor, har avsetts för investeringsändamål.

1950 års besparingsutredning har föreslagit, att den för investering avsedda delen av anslaget för nästa budgetår minskas till 150 000 kronor.

Med hänsyn till behovet att i nuvarande läge minska statsutgifterna har departementschefen ansett sig böra föreslå, att den för investeringar avsedda delen av anslaget sänkes och att sänkningen bestämmes till 100 000 kronor. Därmed skulle för nästa budgetår 200 000 kronor reserveras för investeringsändamål. I syfte att öka utrymmet för investeringar härutöver bör enligt departementschefen — om riksdagen icke har något att invända däremot — efter tillstånd av Kungl. Maj:t statens bidrag till löpande utgifter få användas jämväl för investeringsändamål.

Utskottet anser i likhet med departementschefen och 1950 års besparingsutredning, att den för investeringar avsedda delen av anslaget bör kunna sänkas och tillstyrker vad departementschefen därvid föreslagit. Utskottet

har icke något att erinra mot att i syfte att öka utrymmet för investeringar utöver det för ändamålet avsedda beloppet, 200 000 kronor, statens bidrag till löpande utgifter få användas jämväl för investeringsändamål.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

57:o) Patent- och registreringsverket: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 125—129) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 511 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 486 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att en tjänst såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 utbytes mot en tjänst som maskinist i Ca 13. Därutöver föreslås, att fem kontorsbiträdeshufvudsbesättningar i Ce 8 i enlighet med den reglerade beföringsgången utbytas mot motsvarande besättningar i Ca 8.

Utskottet tillstyrker av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket och har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för patent- och registreringsverket gällande personalförteckningen upptaga ytterligare fem befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 samt ur personalförteckningen avföra en befattning som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i lönegrad Ca 12 och i stället i förteckningen upptaga en befattning som maskinist i lönegrad Ca 13;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 816 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 323 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	372 700

Summa kronor 3 511 800;

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 511 800 kronor.

58:o) *Patent- och registreringsverket*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 129 och 130), innebärande en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 590 000 kronor.

59:o) Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 81—83, s. 130 och 131), innebärande beträffande förstnämnda båda anslag oförändrade belopp och beträffande sistnämnda anslag en minskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* ett förslagsanslag av 2 000 kronor;

b) till *Svenska uppfinnarkontoret*: Administrationskostnader ett anslag av 60 000 kronor;

c) till *Svenska uppfinnarkontoret*: Understödjande verksamhet ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

60:o) Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 131 och 132), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

61:o) Avsättning till försäkringsinspektionens fond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 132—134) får utskottet med erinran, att inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» i förslaget till riksstat för nästa budgetår upptagits till 425 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Stat.

Utgifter.

A v l ö n i n g a r.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	183 300	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t	6 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	94 200	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	30 500	
5. Barntillägg, förslagsvis	500	315 100

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	3 000	
2. Reseersättningar, förslagsvis	10 000	
3. Expenser, förslagsvis	37 500	
4. Hyror, förslagsvis	21 500	
5. Publikationstryck, förslagsvis	15 000	87 000

Summa kronor 402 100

Särskilda uppbördsmedel.

Registreringsavgifter, förslagsvis	7 300	
Försålda publikationer, förslagsvis	100	
Hysesmedel	600	8 000

Nettoutgift kronor 394 100;

b) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

62:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 135—137) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 634 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 640 000 kronor.

Den på övergångsstat uppförde kanslichefen uppnår pensionsåldern den 1 maj 1951, varför anslag till dennes avlöning ej erfordras. Befattningen i fråga bör därför avföras från personalförteckningen.

Departementschefen förutsätter, att en militär befattningshavare stadigvarande kommenderas att tjänstgöra såsom militärassistent hos riksnämnden. Denne bör erhålla ett tilläggsarvode från nämnden av 1 080 kronor för år. Vidare föreslås, att en befattningshavare tills vidare anställs för bränslärenden och avlönas med arvode från medel tillgängliga under anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning m. m. Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet har icke något att erinra mot vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	182 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	15 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	379 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	56 100

Summa kronor 634 000;

c) till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 634 000 kronor.

63:o) *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 138), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

64:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 138—140) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 500 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att anslaget höjes till 9 200 000 kronor.

Vid sina beräkningar av dels kostnaderna för lagringsverksamheten och dels räntekostnaderna för den rörliga krediten i riksgäldskontoret har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap bl. a. förutsatt, att dess framställning om ökning av krediten med 250 000 000 kronor bifalles. Departementschefen har framhållit, att han i det följande kommer att föreslå, att krediten ökas med allenast 150 000 000 kronor. Vid oförändrat ränteläge skulle för nu nämnda kostnader behöva beräknas ett mindre belopp än nämnden föreslagit. Då emellertid riksnämnden numera har att erlægga ränta med 3 $\frac{1}{4}$ procent å disponerade medel av den rörliga krediten, har departementschefen föreslagit, att för nyss nämnda båda ändamål beräknas sammanlagt 10 360 000 kronor.

Enligt ett mellan riksnämnden och den svenska aluminiumindustrien träffat, av Kungl. Maj:t godkänt avtal har industrien i fråga, under förutsättning att viss utbyggnad sker, tillförsäkrats en produktionspremie om sammanlagt högst 240 000 kronor per år under viss tid. Då bidraget förutsatts skola utgå från förevarande anslag, har detsamma föreslagits skola ökas med nämnda belopp.

Utskottet, som under en efterföljande punkt tillstyrker departementschefens förslag, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sin inköpsverksamhet, för nästa budgetår ökas med 150 miljoner kronor, anser sig böra godtaga den av departementschefen verkställda beräkningen av dels kostnaderna för lagringsverksamheten och dels räntekostnaderna. Departementschefens förslag i övrigt under nu förevarande punkt tillstyrkas jämväl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 600 000 kronor.

65:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 140 och 141) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

För de planerade oljelagringsanläggningar, beträffande vilka utredningsarbetet fortskridit så långt att statsbidrag bör kunna utbetalas redan under nästa budgetår, räknar riksnämnden med ett anslagsbehov av 900 000 kronor utöver befintliga reservationer. I fråga om en av dessa anläggningar, vilken planerats av ett enskilt företag, är det emellertid, framhåller departementschefen, ännu mycket ovisst om den över huvud taget kommer till stånd. Något belopp för bidrag till denna anläggning har därför synts icke behöva beräknas. Vad övriga ifrågasatta anläggningar beträffar torde enligt departementschefen i ett fall statsbidrag icke komma att erfordras i den utsträckning, som riksnämnden vid sina beräkningar av anslagsbehovet förutsatt. Med hänsyn till dessa omständigheter och till de begränsade möjligheterna till byggnadstillstånd har det synts departementschefen vara till fyllest, att ytterligare 500 000 kronor anvisas för ändamålet.

Av riksnämnden framställt förslag om anslag till statsbidrag till bomb-skyddade verkstäder o. d. har departementschefen ansett sig med hänsyn till rådande ekonomiska läge icke kunna biträda.

Utskottet, som på av departementschefen anförda skäl tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, vill understryka vikten av att de arbeten, om vilka här är fråga, snarast igångsättas och bedrivs så skyndsamt som möjligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

66:o) **Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 142 och 143) medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 390 000 000 kronor.

1950 års riksdag medgav, att riksnämnden finge, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 50 000 000 kronor utöver den tidigare medgivna krediten å 190 000 000 kronor.

I skrivelse den 12 oktober 1950 har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap hemställt om Kungl. Maj:ts bemyndigande att inköpa varor i huvudsaklig överensstämmelse med en vid skrivelsen fogad plan för nämndens fortsatta beredskapslagring. För genomförande av denna plan — som av nämnden angivits som en ny etapp i utbyggandet av nämndens lager — skulle, sedan inköpsprogrammet för innevarande budgetår fullföljts, erfordras ytterligare inköp av varor till ett värde av omkring 275 000 000 kronor. Anledningen till att nämnden det oaktat föreslagit att den rörliga krediten skall ökas blott med 250 000 000 kronor är, att det vid genomförandet av ett

lagringsprogram av den omfattning, varom här är fråga, av olika anledningar kan uppkomma svårigheter med inköpen. Nämnden framhåller dock, att inträffade prisstegringar kunna medföra behov av ytterligare medel för planens genomförande.

Departementschefen har framhållit, att, då de medel som nu stå till förfogande av den rörliga krediten i riksgäldskontoret torde komma att helt tagas i anspråk under innevarande budgetår, krediten sålunda skulle behöva ökas med nämnda belopp å 250 000 000 kronor. Med hänsyn till svårigheterna i dagens läge att till rimliga priser inköpa åtskilliga av de för beredskapslagring avsedda varorna har dock allenast ett belopp av 150 000 000 kronor syntts departementschefen böra ställas till förfogande. Departementschefen har därför ansett sig böra förorda, att krediten ökas med detta belopp.

Utskottet finner erforderligt, att riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap rörliga kredit i riksgäldskontoret höjes. Med hänsyn till valutaläget och till utvecklingen på kapitalmarknaden anser utskottet i likhet med departementschefen, att höjningen bör kunna begränsas till 150 miljoner kronor. Härigenom skulle den sammanlagda krediten komma att utgöra 390 miljoner kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 390 000 000 kronor.

Krisförvaltningen.

67:0) Statens handels- och industrikommission: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 144 och 145) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 900 000 kronor.

Kommissionen har anfört, att den förutsatta minskningen av personalbeståndet genomförts ungefär programenligt till den 1 juli 1950 och även där-efter fortsatts. Antalet befattningshavare, som den 15 november 1949 utgjort 873, har sålunda till den 1 september 1950 nedgått till 611.

I dagens ovissa utrikes- och handelspolitiska läge är det, framhåller departementschefen, vanskligt att bedöma vilken omfattning handels- och industrikommissionens verksamhet behöver ha under nästa budgetår. Kommissionen har för egen del räknat med ett personalbestånd av 500 personer. Med denna utgångspunkt har kommissionen uppskattat medelsbehovet för avlöningar under budgetåret 1951/52 till 4 200 000 kronor. Då det icke för närvarande synes möjligt att mera exakt bedöma medelsbehovet, har kommissionens beräkning syntts departementschefen böra godtagas.

Utskottet anser sig böra tillstyrka det äskade anslaget, vilket motsvarar avlöningskostnader för ett personalbestånd av 500 personer, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommision: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kronor.

68:o) *Statens handels- och industrikommision: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 145), innebärande en anslagsminskning med 200 000 kronor, beroende dels på att vissa engångsutgifter för automatisering av kommissionens telefonsystem belastat såväl föregående som innevarande budgetårs anslag, dels ock på nedgången i personalbehovet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommision: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

69:o) *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, s. 146 och 147) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 130 000 kronor.

Statens priskontrollnämnd har upplyst, att antalet byråer vid nämnden, sedan bränsle- och trävarubyrån samt importhandelsbyrån indragits, uppgår till 12 och att antalet ledamöter och befattningshavare den 1 september 1950 utgjorde sammanlagt 184, nämligen 15 ledamöter, 13 chefstjänstemän, 15 anställda å priskontoret i Stockholm, 8 tillfälligt anställda samt 133 andra befattningshavare.

Med hänsyn till under senaste tiden inträffade prisstegringar inom viktiga varuområden och till de allmänna lönehöjningar, som nu äro förestående, torde det, framhåller departementschefen, bli nödvändigt, att priskontrollen bibehålles även under nästa budgetår. I vilken omfattning priskontroll kommer att erfordras är emellertid ännu ovisst. Utan närmare kännedom härom är det, fortsätter departementschefen, givetvis svårt att bedöma medelsbehovet för priskontrollnämnden. För egen del har nämnden grundat sina beräkningar på förhållandena hösten 1950 och har med ledning därav uppskattat medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till 1 800 000 kronor. Denna beräkning har synts departementschefen böra godtagas.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att priskontrollnämndens beräkningar av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår böra kunna godtagas och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

70:o) **Statens priskontrollnämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 147), innebärande en anslagsminskning med 70 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

71:o) **Slutförande av överrevisionens för krisförvaltningen granskningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95, s. 148 och 149) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

För innevarande budgetår uppgår anslaget till Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar till 95 000 kronor, medan det under vartdera av de två närmast föregående budgetåren varit 115 000 kronor. Överrevisionens omkostnadsanslag har under de tre budgetåren varit 5 000 kronor per år.

Med den fortgående avvecklingen av krisorganisationen följer, att också överrevisionens arbetsuppgifter minska. Det kan därför enligt departementschefen ifrågasättas, om ett särskilt organ för handhavande av dessa uppgifter längre erfordras. Departementschefen delar i denna fråga överrevisionens, av de hörda myndigheterna biträdda uppfattning, att överrevisionen bör avvecklas samt att granskningen av de återstående krisorganens verksamhet från och med nästa budgetår bör överflyttas på de permanenta revisionsorganen och att från samma tidpunkt statskontoret bör övertaga de pensionsärenden, som beröra krisadministrationen. Granskningen av räkenskaperna för hela innevarande budgetår bör emellertid slutföras av överrevisionen. Då detta icke kan ske förrän efter budgetårets utgång, måste medel för bestridande av kostnaderna härför finnas tillgängliga. Ett anslag för ändamålet har därför ansetts böra uppföras å riksstaten för nästkommande budgetår. Det har syns böra få karaktären av förslagsanslag. I enlighet med överrevisionens beräkning föreslås, att anslaget upptages till 15 000 kronor.

Utskottet. Då överrevisionen för krisförvaltningen icke längre synes behövlig, bör dess verksamhet avvecklas. Det synes jämväl utskottet lämpligt, att granskningen av de återstående krisorganens verksamhet överflyttas på andra statliga organ. För slutförande av överrevisionens räkenskapsgranskning för innevarande budgetår böra dock medel ställas till förfogande. Utskottet tillstyrker den härför äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Slutförande av överrevisionens för krisförvaltningen granskningsverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Diverse.

72:o) Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 96 och 97, s. 150) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 322 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 326 000 kronor.

73:o) Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten. Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 98 och 99, s. 150 och 151), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 78 000 kronor;

b) till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

74:o) Bidrag till vissa internationella byråer. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 151), innebärande en anslagsminskning med 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

75:o) Bidrag till internationella valfångstkommissionen. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 151 och 152) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

Vid internationella valfångstkonferensen i Washington 20 november—2 december 1946 godkändes förslag till en ny internationell konvention angående valfångst, avsedd att ersätta 1937 års valfångstöverenskommelse med därtill fogade tilläggsöverenskommelser av år 1938, 1944 och 1945.

Till bestridande av Sveriges del i kostnaderna för internationella valfångstkommissionen torde, framhåller departementschefen, i fortsättningen ett särskilt anslag böra anvisas å riksstaten. Anslaget, som bör ha förslagsanslags karaktär, föreslås skola benämnas Bidrag till internationella valfångstkommissionen. För budgetåret 1951/52 har Sveriges del i kostnaderna beräknats till i runt tal 2 500 kronor och anslaget för ändamålet skulle således behöva uppföras med detta belopp.

Utskottet tillstyrker, att ett särskilt anslag anvisas för här ifrågavarande ändamål och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella valfångstkommissionen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

76:o) **Kostnader för Sveriges medlemskap i ITO.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 153) — och med förmålan att anslaget är avsett att täcka de kostnader, som uppkomma under nästa budgetår för den händelse Sverige ratificerar Havana-stadgan för en internationell handelsorganisation (ITO) — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för Sveriges medlemskap i ITO* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

77:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 153 och 154), innebärande en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

78:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 154 och 155), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

79:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, s. 155—158) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 5 500 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Dahlgren m. fl.* väckt motion (II: 76) hemställts, att riksdagen måtte besluta att till avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 7 000 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 000 kronor.

Sveriges riksiddrottsförbund hemställer, att anslaget höjes till 10 870 000 kronor.

1950 års besparingsutredning (PM 14/11 1950 ang. X ht) har erinrat om att idrottsanslaget under förra hälften av 1940-talet av statsfinansiella skäl sänktes till belopp under 2 000 000 kronor. Utredningen vill dock nu icke gå lika långt utan inskränker sig till att föreslå en sänkning av anslaget med 500 000 kronor till 3 500 000 kronor. Sänkningen borde i första hand drabba anläggningar, materiel o. d.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

»Såsom jag framhöll vid fjolårets behandling av anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande (X ht 1950 s. 175) finner jag det angeläget, att idrottsrörelsen erhåller ett mera effektivt stöd av statsmakterna än vad som varit möjligt att ge under senare år. Å andra sidan bör idrottsrörelsen icke vara undantagen från de besparingsåtgärder, som äro nödvändiga i dagens läge. Förutsättningar torde vara för handen för ett ökat stöd åt idrottsrörelsen från idrottsmännen själva. Enligt vad jag inhämtat utgöra idrottsföreningarnas medlemsavgifter i genomsnitt allenast ca sex kronor om året, vartill emellertid kunna komma extra uttaxeringar, skåphyror m. m. Med de inkomster, som flertalet medborgare numera åtnjuter, torde en måttlig höjning av föreningsavgifterna icke vara orimlig. En höjning med blott en krona om året inom de föreningar, som äro anslutna till Riksidrottsförbundet, skulle tillföra idrottsrörelsen ca $\frac{3}{4}$ miljon kronor. Vad angår bidragen till anläggning av idrottsplatser o. d. kan det ifrågasättas, om icke sådana anläggningar i högre grad än hittills böra betraktas som kommunala angelägenheter, vartill kommunerna torde böra bidraga i större utsträckning än som nu i allmänhet sker.

Inom ramen för de nuvarande statsinkomsterna ser jag ingen möjlighet att höja anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande. Fastmera synes i anslutning till besparingsutredningens förslag en sänkning kunna övervägas. Läget blir emellertid ett annat, därest staten genom tippningen erhåller större inkomster än förut. För att skapa utrymme för en anslagshöjning anser jag mig under nu angivna förhållanden böra förorda, att Kungl. Maj:t — därest riksdagen icke har något att erinra däremot — träffar överenskommelse med Aktiebolaget Tipstjänst om en höjning av priset för rätt att delta i tippningstävlan från 30 öre till 35 öre per tipsrad. Prishöjningen torde böra träda i kraft den 1 juli 1951. Medan den femöring, som pålades 1948, då priset per tipsrad höjdes från 25 till 30 öre, odelad tillfallit staten och jämväl i fortsättningen torde böra göra detta, synes den nypålagda femöringen böra i stort sett fördelas så, att 50 procent gå tillbaka till tipparna i form av vinster, 10 procent gå till bolaget för omkostnader samt 40 procent tillfalla statsverket. Prishöjningen skulle således åtföljas av en höjning av vinstsumman. Enligt försiktigt hållna beräkningar skulle statsverket med den nu föreslagna avgiftshöjningen erhålla en merinkomst av ca 3 000 000 kronor. Med denna utgångspunkt och med hänsyn tagen till statsverkets behov av inkomstökning anser jag mig kunna tillstyrka, att anslaget till avsättning till fonden för idrottens

främjande för nästa budgetår höjes med 1 500 000 kronor till 5 500 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma hur stor del av anslaget som skall reserveras för idrottsanläggningar. Med hänsyn till rådande arbetsmarknads- och investeringsläge förutsätter jag, att ifrågasvarande delbelopp icke omedelbart ställes till förfogande. Vid den tidpunkt, då situationen medgiver det, torde Kungl. Maj:t få bestämma om dispositionen av medlen.»

Utskottet. Med hänsyn till idrottens betydelsefulla verksamhet anser utskottet behjärtansvärt, att denna rörelse, som befinner sig i en fortgående expansion, erhåller verkningsfullt stöd av statsmakterna. Utskottet inser emellertid väl, att i rådande statsfinansiella läge svårigheter föreligga att inom ramen för de nuvarande statsinkomsterna höja anslaget till fonden för idrottens främjande. Departementschefen har därför i syfte att skapa utrymme för en anslagshöjning föreslagit ökning av priset för rätt att delta i tippningstävlan från 30 öre till 35 öre per tipsrad. Enligt departementschefens förslag skulle den nypålagda femöringen i stort sett fördelas så, att 50 procent gå tillbaka till tipparna i form av vinster, 10 procent gå till bolaget för omkostnader och 40 procent tillfalla statsverket. Departementschefens förslag om höjning av tipspriset i angivna syfte finner utskottet vara en godtagbar lösning och tillstyrker detsamma. Även beträffande de angivna fördelningsgrunderna har utskottet icke något att erinra. Enligt dessa grunder skulle statsverket erhålla en merinkomst av cirka 3 miljoner kronor, av vilket belopp departementschefen föreslår, att hälften eller alltså 1,5 miljon kronor tillföres förevarande anslag. Det kan enligt utskottets mening ifrågasättas, om icke en något större andel av vinstsumman borde påföras anslaget. Med hänsyn till rådande statsfinansiella läge anser utskottet sig dock böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag men vill samtidigt framhålla, att en omdisposition av angivna fördelningsgrund kan vid ett förbättrat ekonomiskt läge framdeles bli påkallad.

Departementschefen har ifrågasatt, om icke anläggningar av idrottsplatser o. d. borde i högre grad än hittills betraktas som kommunala angelägenheter, vartill kommunerna borde bidra i större utsträckning än vad som nu i allmänhet sker. Utskottet anser sig sakna anledning att nu närmare ingå på denna fråga.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker den i ämnet väckta motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 76, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 5 500 000 kronor.

80:o) *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 106, s. 158—160) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Statens fritidsnämnd har hemställt, att anslaget höjes till 2 000 000 kronor och förutsätter därvid att någon ändring icke göres i direktiven för anslaget.

1950 års besparingsutredning (PM 14/11 1950 ang. X ht) har framhållit, att å fonden för friluftslivets främjande finnes en förhållandevis stor behållning, som gör en sänkning av anslaget till avsättning till fonden mindre kännbar. En minskning av detta anslag medför vidare, framhåller utredningen, ej något ingrepp i en löpande verksamhet utan endast att fritidsanläggningar, fritidsreservat m. m. få anskaffas i långsammare takt än eljest. Detta kan enligt utredningens mening ej anses orimligt i ett ansträngt budgetläge. Med denna utgångspunkt föreslår utredningen, att anslaget sänkes med 500 000 kronor.

I anledning av vissa motioner erinrade statsutskottet år 1949 (utl. nr 10 s. 38) om att 1939 års riksdag förutsatt, att bidrag av tipsmedel icke skulle tilldelas organisationer inom friluftslivets område till löpande organisationsutgifter. Med hänsyn till att friluftsrörelsen sedan dess utbyggt och fördjupats kunde det emellertid enligt utskottet ifrågasättas, om tillräckliga skäl längre förelåge för angivna begränsning av tipsmedlens användning. Denna fråga syntes utskottet vara av beskaffenhet att böra närmare utredas av Kungl. Maj:t. I förra årets statsverksproposition (X ht 1950 s. 175) framhöll departementschefen bl. a., att det vid ifrågavarande tidpunkt knappast syntes vara möjligt att införa någon ny princip beträffande bidragsgivningen. Frågan övervägdes emellertid inom handelsdepartementet och skulle senare upptagas till närmare behandling.

Skid- och friluftsförbundet har hemställt, att 50 000 kronor måtte utverkas hos 1951 års riksdag såsom bidrag till föreningens förvaltningskostnader.

Departementschefen har framhållit, att han icke kan biträda fritidsnämndens yrkande om en höjning av anslaget till avsättning till fonden för friluftslivets främjande. Med hänsyn till behållningen i fonden samt svårigheterna att erhålla byggnadstillstånd för olika slag av fritidsanläggningar har departementschefen i stället anslutit sig till besparingsutredningens tanke på en sänkning av anslaget. Departementschefen har dock icke velat gå så långt som utredningen föreslagit utan inskränkt sig till att förorda en minskning av anslaget med 250 000 kronor till 750 000 kronor.

Den av statsutskottet 1949 väckta frågan om bidrag av tipsmedel till organisationer på friluftslivets område för löpande organisationsutgifter har närmare övervägts inom handelsdepartementet. Vissa skäl ha syntes departementschefen tala för att friluftorganisationerna icke böra vara helt avskurna från möjlighet att erhålla administrationsbidrag av staten. Då emellertid de ekonomiska konsekvenserna av en ny linje på området äro svåra att överblicka och särskilda svårigheter kunna möta vid bedömandet av friluftorganisationernas behov av statsbidrag, har departementschefen

funnit sig för närvarande blott beredd tillstyrka, att försöksvis ett mindre belopp avses för detta ändamål. Beloppet har ansetts böra utgå från fonden för friluftslivets främjande och tills vidare utgöra högst 5 procent av anslaget till avsättning till denna fond. De administrationsbidrag, som sålunda kunna komma att utgå, böra enligt departementschefen tills vidare betraktas som helt tillfälliga. Först sedan några års erfarenheter vunnits, har tiden synt departementschefen vara inne för ett slutligt ställningstagande i princip till frågan om statsbidrag till friluftslivets löpande organisationsutgifter. Därest den av departementschefen förordade linjen godkännes av riksdagen, har det synt departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att senare pröva Skid- och friluftsförbundets framställning om administrationsbidrag. I detta sammanhang har departementschefen framhållit, att de bidrag som utgått till Simförbundet varit av speciell natur och icke få betraktas som prejudicerande.

Utskottet. I ärendet har upplysts att vid ingången av löpande budgetår förefanns å fonden för friluftslivets främjande en behållning av i runt tal 1 934 000 kronor. Med hänsyn härtill och till nuvarande svårigheter att erhålla byggnadstillstånd för olika slag av fritidsanläggningar synes jämväl utskottet förevarande anslag kunna sänkas. Utskottet ansluter sig därvid till departementschefens förslag, att medelsanvisningen för nästa budgetår bör begränsas till 750 000 kronor.

I anledning av den av utskottet år 1949 väckta frågan om bidrag av tipsmedel till organisationer på friluftslivets område för löpande organisationsutgifter föreslår departementschefen nu, att ett mindre belopp — högst 5 procent av förevarande anslag — avses för ändamålet. Utskottet har icke något att erinra mot den av departementschefen föreslagna såsom försöksvis betecknade anordningen. Utskottet vill emellertid framhålla, att utskottet härmed icke tagit slutlig ställning till frågan om statsbidrag till friluftslivets löpande organisationsutgifter.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

81:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 161—165) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 9 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Nordenson* väckt motion (I: 263), vari hemställts,

att riksdagen måtte snarast vidtaga åtgärder till utjämnande av förskottsdispositionerna ur lotterimedelsfonden,

att riksdagen vidare till lotterimedelsfonden utöver av Kungl. Maj:t före-

slaget belopp avsätter 300 000 kronor att av Kungl. Maj:t disponeras för oförutsedda kulturella behov av brådskande art och av engångsnatur samt att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa att »1948 års utredning om en statens kulturfond» erhåller i uppdrag att utreda frågan om att inom kulturfonden avsätta ett visst belopp av reservationsnatur för ändamål av här ovan angivna art.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 500 000 kronor.

Från lotterimedelsfonden ha bidrag utgått till olika allmännyttiga ändamål av betydelse såväl för riket som helhet som för större eller mindre delar av landet. Bl. a. har det varit möjligt att giva teater- och konsertverksamheten ett stöd, utan vilket denna viktiga del av kulturlivet säkerligen icke skulle ha vuxit ut och utvecklats i den omfattning som skett. Då teater- och konsertverksamhet i mera fast organiserade former från början huvudsakligen bedrivits i de större städerna, ha, framhåller departementschefen, av naturliga skäl dessa erhållit en större del av bidragen än som proportionellt skulle tillkomma dem. I likhet med 1948 års utredning om en statens kulturfond har departementschefen emellertid velat framhålla, att landsbygden och de mindre städerna dock erhållit avsevärda belopp och att de större städernas teatrar ha betydelse som inspirationskällor samt rekryterings- och utbildningsbaser för teaterverksamheten ute på landsbygden och de små platserna. Nämnas må ock, fortsätter departementschefen, att konsert- och teaterverksamheten m. m. i de större städerna kommer icke blott dessa orters invånare utan även befolkningen i omnejden till godo. Departementschefen har emellertid liksom utredningen ansett, att landsbygden och de mindre städerna böra för kulturella ändamål erhålla bidrag av statsmedel i väsentligt större utsträckning än hittills.

Det är emellertid, framhåller departementschefen, såsom framgår av kulturfondsutredningens förslag, icke praktiskt möjligt att i nämnvärd grad beskära de fasta anslagen till de större städernas teater- och konsertverksamhet. En ökning av någon betydelse av medelstildelningen till landsbygden är därför, fortsätter departementschefen, möjlig allenast under förutsättning att ytterligare medel ställas till förfogande för ändamålet. I avvaktan på kulturfondsutredningens slutliga betänkande synes enligt departementschefen medelstildelningen fortfarande böra ske från den nuvarande lotterimedelsfonden. Departementschefen har därför tillstyrkt, att anslaget till avsättning till denna fond höjes. En anslagshöjning är emellertid angelägen icke blott med hänsyn till landsbygdens och de mindre städernas intressen utan även därför att kulturlivet över huvud taget har behov av ökat stöd från statsmakternas sida. Ett stort antal behjärtansvärda ansökningar har, framhåller departementschefen, hittills icke kunnat bifallas på grund av brist på medel. Det har synts departementschefen icke för-

svarligt att i längden bibehålla anslaget till avsättning till fonden på den nuvarande låga nivån. Departementschefen har vidare erinrat därom att lotterimedelsfondens läge sedan flera år tillbaka är sådant, att under löpande budgetår beslut i stor utsträckning måste fattas om dispositionen av medel, som först budgetåret därefter tillföras fonden.

En höjning av anslaget möter emellertid, framhåller departementschefen, svårigheter i nuvarande statsfinansiella läge. För att skapa utrymme för en anslagshöjning har departementschefen ansett sig därför böra förorda, att Kungl. Maj:t — därest riksdagen icke har något att erinra däremot — föreskriver, att priset för lottsedlar i Svenska penninglotteriet aktiebolag skall höjas från 12 kronor till förslagsvis 13 kronor per lottsedel. Prishöjningen har synts böra träda i kraft så snart tekniska möjligheter därtill föreligga. Medan det belopp av två kronor, varmed lottsedelspriset höjdes 1948, odelat tillfallit staten och jämväl i fortsättningen synes böra göra detta, bör enligt departementschefen den nypålagda enkronan, i likhet med vad som nu gäller beträffande grundpriset 10 kronor, i stort sett fördelas så, att 66 procent gå tillbaka till spelarna i form av vinster, 3 procent gå till bolaget för omkostnader samt 31 procent tillfalla statsverket. Prishöjningen skulle således åtföljas av en höjning av vinstsumman. Vid ungefär oförändrad lottsedelsförsäljning skulle med den föreslagna prishöjningen statsverkets inkomster av lotterimedel stiga med över 4 000 000 kronor. På grundval av denna beräkning och med hänsyn tagen till statsverkets behov av inkomstökning har departementschefen ansett sig kunna tillstyrka, att anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden för nästa budgetår höjes med 2 000 000 kronor till 9 500 000 kronor.

Utskottet har tidigare vid behandlingen av förevarande anslag med skärpa framhållit kravet på att landsbygden och de mindre städerna böra för kulturella ändamål erhålla bidrag av statsmedel i väsentligt större utsträckning än vad av Kungl. Maj:t åskade medelsanvisningar medgivit.

Utskottet är emellertid ense med departementschefen om att en ytterligare höjning av anslaget skulle möta svårigheter i nuvarande ansträngda statsfinansiella läge. Det synes utskottet därför vara en lämplig utväg att, såsom departementschefen föreslagit, i syfte att skapa utrymme för en anslagshöjning öka priset på lottsedlar i svenska penninglotteriet. Utskottet vill tillstyrka detta förslag och har icke något att erinra mot att prishöjningen bestämmes till 1 krona för lottsedel. Härigenom skulle enligt av departementschefen angivna fördelningsgrunder, mot vilka utskottet icke har något att invända, statsverkets inkomster av lotterimedel beräknas stiga med över 4 miljoner kronor. Hur stor del av nämnda belopp, som bör anslås till förstärkning av avsättningsanslaget till lotterimedelsfonden, är en fråga, varom delade meningar kunna råda. Utskottet vill därvid erinra om att 1948 års utredning om en statens kulturfond har i en av departementschefen redovisad promemoria framhållit, att sedan flera år tillbaka behovet av bidrag från lotterimedelsfonden varit så stort, att vid ingången av ett

nytt budgetår ett icke obetydligt belopp av det nya årets anslag redan varit disponerat. I den föreliggande motionen har uppgivits, att dessa förskottsdispositioner nu uppgå till icke mindre än 3,5 miljoner kronor. I motionen har därför den tanken framförts, att hela det ökade inkomstbeloppet, 4 miljoner kronor, måhända borde tillföras fonden. Med hänsyn till rådande statsfinansiella läge anser utskottet sig dock icke böra tillstyrka att av förenämnda inkomstsumma större belopp än 2 miljoner kronor tillföres fonden. Utskottet, som alltså biträder Kungl. Maj:ts förslag i denna del, vill framhålla, att enligt utskottets bestämda mening huvudparten av detta belopp bör komma den kulturella verksamheten på landsbygden och i de mindre städerna till del. Det förtjänar i detta sammanhang framföras, att kulturfondsutredningen betraktat det som utomordentligt önskvärt, att betydligt större bidrag än vad nu är fallet avsättes till nämnda verksamhet.

Att förskottsdisponering förekommit i den betydande omfattning, som framgår av det föregående, måste enligt utskottets mening betraktas som ett missförhållande och stå i strid mot god ordning. Utskottet, som väl inser att denna förskottering framtingats av den alltför knappa medelstillgången, vill uttala angelägenheten av att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på denna fråga och låter vidtaga åtgärder för balansens avverkande.

Med den ställning utskottet intagit till frågan om anslaget storlek för nästa budgetår följer, att utskottet anser sig icke kunna biträda det motionsvis gjorda yrkandet om avsättning till fonden av ytterligare 300 000 kronor för att av Kungl. Maj:t disponeras för oförutsedda behov av brådskande art och av engångsnatur. Utskottet, som anser frågan om bidrag till dylika ändamål vara värt beaktande, förutsätter, att kulturfondsutredningen kommer att vid sina fortsatta undersökningar beröra jämväl detta spörsmål och även framlägga förslag i ämnet, varför någon särskild skrivelse till Kungl. Maj:t från riksdagens sida i berörda fråga icke nu torde vara påkallad.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 263, såvitt den avser medelsanvisningen för nästa budgetår, till *Avsättning till lotteri-medelsfonden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 9 500 000 kronor;

b) att riksdagen må i anledning av motionen I: 263, i vad den icke behandlats under a), i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

82:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Planering av allmänna arbeten. Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 109—111, s. 165 och 166), innebärande beträffande förstnämnda anslag en minskning med 60 000 kronor och beträffande återstående båda anslag oförändrade belopp, hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa
- a) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 540 000 kronor;
  - b) till *Planering av allmänna arbeten* ett reservationsanslag av 100 kronor;
  - c) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

83:o) **Bidrag till vissa studieresor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 166 och 167) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *Lager* och *Karlsson* i Stuvsta väckt motion (II: 233) hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om bidrag till vissa studieresor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Förenta nationerna, organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC) och den amerikanska Marshalladministrationen (ECA) ha i skilda former anvisat medel för främjande av internationella studier av teknik och ekonomi. Bl. a. har ECA tilldelat Sverige ett bidrag av 169 000 dollar till svenska studieresor i Amerikas förenta stater. Huvuddelen av beloppet är avsett att disponeras för studieresor inom handelsdepartementets verksamhetsområde. Till deltagare i resorna må utses envar, som inom sitt fack på ett för landets produktion fruktbringande sätt kan utnyttja kunskaper om amerikansk teknik och amerikanska metoder. Studierna i Amerikas förenta stater kunna avse alla områden av betydelse för produktionen.

Bidraget från ECA har lämnats i den formen, att ECA betalar uppehälle och resor i Amerikas förenta stater för resedeltagarna, varvid ersättningen för uppehälle utgör 12 dollar om dagen. Kostnaderna för resorna till och från Amerikas förenta stater bestridas däremot icke av ECA. Användningen av bidraget är förknippat med det villkoret, att motvärdet i svenska kronor till de i anspråk tagna dollarbeloppen skall insättas på ett särskilt konto i riksbanken för att underlätta utländska studieresor i Sverige av liknande slag. Resedeltagarna erhålla sålunda icke några dollar gratis men få dem utan att behöva begära tilldelning av riksbankens dollarreserv. Därtill kommer förmånen att resan organiseras av ECA, varigenom möjligheterna att knyta värdefulla kontakter öka.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

»För landets tekniska och ekonomiska utveckling är studieutbytet med utlandet av stor betydelse. Med hänsyn härtill synes ECA:s förut berörda erbjudande icke böra avvisas. Deltagarna i ECA:s studieresor åsamkas, såsom tidigare nämnts, vissa kostnader, som måste betalas antingen av vederbörande själva eller av den organisation de tillhöra. I de fall då deltagarna

äro anställda hos enskilda organisationer eller företag torde några bidrag av statsmedel i regel icke vara påkallade. Med hänsyn till de betydande kostnaderna för resorna torde sådana bidrag däremot i allmänhet vara erforderliga, om statliga befattningshavare avses skola deltaga i desamma. För tekniska och ekonomiska studieresor inom handelsdepartementets verksamhetsområde torde därför under tionde huvudtiteln böra anvisas ett särskilt anslag, att huvudsakligen användas för bidrag till resor i ECA:s regi. Anslaget, som bör ha reservationsanslags karaktär, torde benämnas Bidrag till vissa studieresor. Anslaget synes för budgetåret 1951/52 böra uppföras med 40 000 kronor.»

Utskottet. För landets tekniska och ekonomiska utveckling är givetvis, såsom departementschefen framhållit, studieutbyte med utlandet av stor betydelse. Utskottet delar därför den meningen, att det av amerikanska Marshalladministrationen gjorda erbjudandet bör mottagas. För ändamålet bör därför anvisas ett särskilt anslag. Mot det av Kungl. Maj:t härför äskade beloppet har utskottet icke något att erinra.

Av det anförda framgår att utskottet avstyrker den i ämnet väckta motionen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:233, till *Bidrag till vissa studieresor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

84:o) Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 167), innebärande en anslagsminskning med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

85:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedan nämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 31: Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader. Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.

punkten 66: Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar samt
punkten 108: Kostnader för företagsräkning;
vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 6 mars 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Mannerskantz, Ohlon, Leander, Heiding, Gillström, Eric Ericson, Näsström, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edin, Axel Andersson, Lundgren och Jansson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Staxäng, Kollberg, Petterson i Degefors, Johansson i Mysinge och Gustafsson i Stockholm.

Reservationer.

1) vid *punkten 3* (Kommerskollegium: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Axel Andersson, Lundgren, Boman* i Kieryd, *Svensson* i Ljungskile, *Ståhl, Staxäng* och *Kollberg*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 261 och II: 349 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3, som börjar med orden »*Utskottet. Det*» och slutar med orden »*avstyrkas motionerna*», bort ersättas med följande text:

»I 1949 års statsverksproposition (tionde huvudtiteln) redovisades under ifrågavarande punkt ett äskande av kommerskollegium om förstärkning av kollegii monopolutredningsbyrå med fyra tjänster, nämligen en för förste aktuarie i Ce 29, en för aktuarie i Ce 24 och två för amanuens i Ce 22. Att kommerskollegium varken förra året eller i år upprepat denna sin framställning torde få betraktas som ett led i de allmänna sparsamhetssträvandena, icke som ett uttryck för att tjänsterna numera skulle anses mindre erforderliga. När ifrågavarande byrå inrättades år 1946 utgick man från att den skulle organiseras på tre avdelningar, en för registrering av avtal, en för verkställande av specialundersökningar och en för fortlöpande analyser av priser och marknadsförhållanden. De båda förstnämnda avdelningarna ha upprättats; den tredje har däremot av brist på medel icke kunnat komma till stånd. Det säger sig självt, att samtliga dessa tre avdelningar måste fun-

gera, därest byrån skall kunna ej endast registrera avtal utan även verkligen vara i stånd att bedöma avtalens verkningssätt. Läget har därför, såsom i motionerna I: 261 och II: 349 anförts, blivit sådant, att medan cirka 500 avtal införts i registret, har, såvitt blivit bekant, endast en specialundersökning slutförts medan några andra liknande pågå. Så länge emellertid det stora flertalet avtal endast registreras utan att kunna analyseras, måste kontrollregistret för utomstående framstå som en svårbedömbär anhopning av överenskommelser.

Därmed är givetvis ingalunda sagt, att byråns verksamhet hittills skulle ha varit förfelad. Av den 31 december 1950 registrerade 510 avtal ha icke mindre än 157 eller 30,8 procent upphävts, vilket visar att avsikten vid byråns inrättande i viss mån uppnåtts, nämligen att blotta offentliggörandet av ett avtal skulle i sig självt vara ett korrektiv mot missbruk av en monopolistisk maktställning. Ytterligare en garanti i denna riktning skulle ett utbyggande av byrån komma att innebära. Det får sålunda anses klarlagt, att en utökning av byrån till den omfattning, som föreslagits i berörda motioner, är en förutsättning för att den skall kunna lösa föreliggande arbetsuppgifter. Det kan möjligen därvid invändas, att nyetableringssakkunniga enligt uppgift komma att inom närmaste tiden framlägga sitt betänkande och att några åtgärder dessförinnan icke böra vidtagas på detta område. Om innebörden av de sakkunnigas blivande förslag är ännu ingenting känt men det torde kunna förutses bliva föremål för delade meningar. Det oavsett får det ändock anses uppenbart, att en kartellregistrering med fortlöpande marknadsanalyser och specialundersökningar måste vara en av grundförutsättningarna för samhällseliga åtgärder på detta område. Utan den klarläggning av verksamhetsområdet, som en utbyggd byrå är i stånd att utföra, komma andra åtgärder lätt att präglas av ovisshet vid bedömningen och av bristande exakticitet.

Under återopande av det anförda förslår utskottet i enlighet med yrkandet i förberörda båda motioner, att antalet tjänster å kommerskollegii monopolutredningsbyrå utökas med följande, nämligen en för förste aktuarie i Ce 29, en för aktuarie i Ce 24 och två för amanuens i Ce 22. Härigenom bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjas med 41 800 kronor till 612 300 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 5 000 kronor till 169 200 kronor samt anslagslets slutsumma med $(41\ 800 + 5\ 000 =)$ 46 800 kronor till 1 651 900 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 261 och II: 349,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i kommerskollegii personalförteckning, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1951 och av utskottet angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskolle-

gium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	860 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	612 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	169 200

Summa kronor 1 651 900;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 651 900 kronor.»

2) vid *punkten 53* (Bidrag till handelshögskolan i Göteborg) av herr *Ohton*.